

Miina Kokoi & Mina Iranta

ÄITI, ÄLÄ UNOHDA MINUA

Kansainvälisen lapsikaappauksen
rikkoma lapsuus

Atena

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

Suomen tietokirjailijat ry ja Otavan kirjasaatiö ovat tukeneet tämän teoksen kirjoittamista.

© Tekijät ja Atena / Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Jyväskylä

Tekstin- ja tiedonloushintaa kielletty.

ISBN 978-951-1-52705-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

Sisällysluettelo

Aluksi 9

Miina: Varhaislapsuus 13

2006–2008: Tausta 19

Miina: Avioero 22

OSA 1

2008 lokakuu: Lastensuojelu 27

Miina: Pettäjä 34

2008 marraskuu: Poliisi 36

2008 joulukuu: Jouluku 63

Miina: Kirje 73

2009 tammi–helmikuu: Perheneuvola 79

2009 maaliskuu–huhtikuu: Käräjäoikeus 87

2009 touko–kesäkuu: Sosiaalipäivystys 98

OSA 2

Miina: Lähtö 107

2009 kesäkuu: Katoaminen 119

Miina: Venäjä 123

2009 heinäkuu: Lapsikaappaus 133

Miina: Syyria 137

2009 elokuu: Etsintäkuulutus 149

Miina: Iran 151

- 2009 syys-lokakuu: Kaapatut 173
Miina: Japani 178
- 2009 marraskuu: Ulkoministeriö 194
Miina: Kanada 201
- 2009 joulukuu: Suurlähetystö 206
- 2010 tammikuu: Vangitseminen 209
Miina: Äitipuoli 214
- 2010 maaliskuu-toukokuu: Oikeusavustaja 240
- 2010 kesäkuu: Interpol 243
Miina: Huostaanotto 246
- 2010 heinäkuu: Löytyminen 256
Miina: Sijaisperhe 258
- 2010 heinäkuu: Konsulaatti 268
Miina: Välitila 270
- 2010 heinäkuu: Eno 277
Miina: Suomi 278

OSA 3

- Miina: Asettuminen 285
- 2010 elo-syyskuu: Rikosprosessi 289
Miina: Läheiset 294
- 2010 lokakuu: Tuomio 296
Miina: Äitiys 301

Lopuksi 313

Omistettu

Simpsulle,

äiti rakastaa sinua eniten koko maailmassa.

Ja Äidille, joka puolestaan on rakastanut minua eniten

koko maailmassa.

– MIINA KOKOI

Äideillemme,

jotka eivät puhuneet meille pahaa isistämme silloinkaan

kun siihen olisi ollut kaikki maailman syyt.

– MINA IRANTA

Aluksi

Lapsikaappaukset ovat lisääntyneet viime vuosina, mutta ilmiön saamasta media-huomiosta huolimatta aihe on monelle vieras. Kaapatut Lapset ry:n tilastojen mukaan vuoden 2024 aikana Suomesta tai Suomeen oli kaapattuna 55 lasta.

Jokaisen tilastoon päätyvän numeron takaa löytyy kuitenkin alle 16-vuotias lapsi, joista kunkin tarina on ainutkertainen. Kaikkia tapauksia yhdistää se, että lapsi on viety huoltajansa luota ja ennen kaikkea pois tutusta elinympäristöstään.

Meitä kirjoittajia yhdistää saman etunimen lisäksi se, että olemme molemmat suomalaisen äidin ja iranilaisen isän lapsia. Tapasimme ensimmäisen kerran sattumalta toukokuussa 2024 Kaapatut Lapset ry:n kansainvälisen kadonneiden lasten päivän seminaarissa, jossa Miina Kokoi oli kokemusasiantuntijana kertomassa tarinansa ja Mina Iranta puolestaan Rikosuhripäivystyksen työnsä puolesta. Seminaarin jälkeen päädyimme samassa seurueessa lounaalle ja tarkkailemaan toisiamme aurinkolasiemme takaa.

Jo siltä istumalta päätimme lähteä yhdessä tekemään tätä kirjaa, mikä oli järjetöntä, sillä emmehän tunteneet toisiamme lainkaan. Samaan aikaan tuntui kuin olisi katsonut peiliin, sillä on asioita, joita vain toinen suomalaisiranilainen Mi(i)na voi ymmärtää. Matkan varrella on käynyt selväksi, että nimen ja juurien lisäksi meitä yhdistää pitkä lista muitakin asioita.

Tämän kirjan aiheen käsittelyyn meillä on kuitenkin erilaiset näkökulmat. Miina on kokenut lapsikaappauksen omakohtaisesti. Ollessaan kaapattuna vuonna 2010 hän ei tiennyt, että Kaapatut Lapset ry:ssä aloitti työskentelynsä Mina, joka oli innostunut sosiaalialan opiskelija ensimmäisessä alan työpaikassaan.

Miinan tapaus oli yhdistyksessä ajankohtainen, ja Mina seurasi tilannetta läheltä. Ammatillisen kiinnostuksen lisäksi tapauksessa veti puoleensa jokin, mitä oli vielä siinä vaiheessa vaikea sanoittaa edes itselle. Miina oli nimittäin ensimmäinen saman kulttuuritaustan jakava henkilö, johon Minalla oli jonkinlainen yhteys. Kukaan vain ei tiennyt, missä Miina oli.

Työssään Kaapatut Lapset ry:ssä Mina näki vierestä vertaistuen valtavaa voimaa. Osallistujien kanssakäyminen muiden samankaltaisissa tilanteissa olevien kanssa antoi perspektiiviä ja jaksamista sekä toi myös työntekijöille tunteen työn merkityksellisyydestä. Miinan äidin myönteinen suhtautuminen heidän lapsensa kaapanneen isän kulttuuritaustaa kohtaan kannusti osaltaan Minaa matkustamaan ensimmäistä kertaa Iraniin tapaamaan sukulaisiaan.

Kenties aika tapaamisellemme oli kypsä vasta neljätoista vuotta myöhemmin, kun Miina oli jo aikuinen ja vuorostaan työskenteli Kaapatut Lapset ry:ssä ja Mina ennättänyt kirjoittaa kirjan siitä, mitä löysi tutustessaan juuriinsa Iranissa.

Olemme kirjoittaneet molemmat yhtä lailla tämän kirjan tekstejä, pääsääntöisesti siten, että Miina on kertonut omasta näkökulmastaan, kun taas Mina on tuonut esiin äidin sekä viranomaisten puolta haastattelujen ja kattavien dokumenttien pohjalta, joihin kuuluu poliisin esitutkintapöytäkirjoja ja kuulustelutallenteita, käräjä- ja hovioikeuden päätöksiä sekä tapaamispaikan, lastensuojelun, perheneuvolan ja terveydenhuollon asiakaskirjauksia.

Teos on Suomessa ensimmäinen laatuaan, sillä se antaa äänen kaappauksen kokeneelle lapselle. Ylipäätään kirjoja ja tietoa lapsikaappaukseen liittyen on julkaistu vähän Suomen ulkopuolellakin. Toivomme, että kirja tarjoaa havahtumisen paikan ja toisaalta luo toivoa, että vaikeistakin kokemuksista voi selvitä.

Kirja on saanut nimensä piirustuksesta, joka löytyi Miinan äidiltään saamasta kestokassillisesta asiakirjoja. Miina on piirtänyt sen kesäkuussa 2008 eli muutamaa kuukautta ennen kuin ei enää tavannut äitiään pitkään aikaan. Piirustuksen kääntöpuolelle hän on kirjoittanut 8-vuotiaan käsialalla ”Rakas äiti älä koskaan unohda mua”.

Piirustuksen viesti kertoo sen, mitä 8-vuotiaan Miinan ei ollut mahdollista ääneen sanoa. Toiveen, joka kirjaimellisesti hautautui asiakirjojen alle. ”Älä unohda minua” on myös sanoma, jota lemmikinkukka kantaa nimessään useilla kielillä. Lemmikkiä käytetään myös kadonneiden lasten symbolina, eikä ole sattumaa, että toivoimme sitä kanteen ja halusimme julkaista kirjan juuri kansainvälisenä kadonneiden lasten päivänä 25. toukokuuta.

Moni on auttanut meitä matkan varrella, joten mitä lämpimimmät kiitokset Miinan äidille Kirsi Kokoille, Tarja Räisäselle, Elisa Trejtnarille, Anna Pellosniemelle, Walteri Lindqvistille, Emilia Tuomiluomalle ja Leo Vassileville sekä entiselle tapaamispaikan vastaavalle ohjaajalle ja hänen puolisolleen.

Kiitokset Otavan kirjasaatiolle ja Suomen tietokirjailijat ry:lle sekä Atenan ja Otavan väelle, erityisesti kustannustoimittajallemme Panu Väänäselle.

Miina haluaa kiittää äitiään ja läheisiään alituisesta tuen osoittamisesta ja suhtautumisesta kirjaprojektia kohtaan. Minalle kiitos siitä, että lähdit mukaan tähän, ja saumattomasta yhteistyöstä ja mentoroinnista kirjoitustyön aikana.

Mina haluaa kiittää rakkaita perheenjäseniään ja ystäviään sekä Kriittisen korkeakoulun kirjoittajakoulun yhteisöä ja EK:ta, jotka ovat olleet mukana myötäelämässä ja kannustamassa kirja-projektin aikana. Ja tietenkin Miinaa, joka osoitti, miten upeaa yhteiskirjoittaminen voi parhaimmillaan olla.

M & M

Miina: Varhaislapsuus

Vanhempani olivat kolmekymmentävuotiaita tavatessaan toisensa yhteisen tuttavavan kautta vuonna 1994. Iranilainen isäni oli pari vuotta aiemmin tullut YK:n kiintiöpakolaisena Suomeen kahden pienen poikansa kanssa. Isä kotoutui Suomeen hyvin ja teki erikoissairaanhoidajan töitä. Hän oli ylpeä iranilaisuudestaan, mutta moni suomalaisuuteen kuuluva asia tuli merkittäväksi osaksi hänen identiteettiään.

Äitini oli eronnut ensimmäisestä avioliitostaan ja työskenteli IT-alalla. Hän oli ehtinyt olla jo huolissaan lapsihaaveiden toteutumisesta, mutta maaliskuussa vuonna 2000 perheemme sai lisäystä, kun synnyin Helsingin kättilöopistolla. Äiti tuli appensa kanssa hyvin toimeen, joten vanhempani halusivat kunnioittaa isoisän toivetta nimetä minut Miinaksi.

Isä osallistui aktiivisesti hoitamiseeni ja leikki kanssani joka päivä. Hän antoi äidin tavoin estoitta läheisyyttä ja piti huolen siitä, että meillä oli yhteistä tekemistä. Isoveljeni muodostuivat minulle äärimmäisen tärkeiksi, ja olen aina pitänyt heitä veljinä velipuolten sijaan, vaikka meillä onkin eri äidit.

Vanhempani asuivat vaihtelevasti yhdessä ja erillään. Ensimmäinen asunto, jota pidin kotinani, sijaitsi Pihlajistossa Tiirismaan-

tiellä. Neljän makuuhuoneen asunnossa oli kaakelilattiat, mikä oli poikkeuksellista Suomessa mutta tyypillistä Iranissa. Paksut, perialaiset matot koristivat joka huoneen lattiaa. Isällä oli valtava kirjakokoelma eteisen käytävässä.

Meillä lapsilla oli omat huoneet. Halusin kuitenkin nukkua vanhempieni kanssa, koska olin nähnyt painajaisia niin kauan kuin muistin. Isä ja äiti kyllästyivät siihen ja yrittivät saada minua nukkumaan omassa sängyssä.

Olin käynyt englanninkielistä päiväkotia ja pääsin Ressun peruskouluun IB-luokalle. Isän sisko oli Iranista käymässä luonamme ja mukana kannustamassa minua ensimmäisenä koulupäivänäni. Koulu oli kansainvälinen, joten sinne oli helppo sulautua joukkoon, ja pidin koulunkäynnistä. Olisin välillä toivonut voivani käydä lähikoulua kuten muutkin naapuruston lapset, sillä matka Pihlajistosta Kamppiin tuntui pitkältä.

Ressussa kohtasin ensimmäisen rasismikokemukseni, kun eräs yläkoululainen poika oli nähnyt isän tuomassa minut kouluun ja alkoi kutsua minua terroristiksi. Asia ei juuri vaivannut minua, koska en edes ymmärtänyt, mitä se tarkoitti. Isä ei kuitenkaan antanut asian olla, vaan kuultuaan siitä vei sen eteenpäin koulussa. Se oli ensimmäinen muistoni iranilaisuuden liittämisestä johonkin kielteiseen.

En itse pitänyt perhettäni mitenkään erilaisena verrattuna niihin, joissa molemmat vanhemmat olivat syntyneet Suomessa. Sain kasvaa ja tehdä ihan samoja asioita kuin suomalaiset ystäväni. Minulta ei siis odotettu pienenä jonkin tietyn käyttäytymismallin mukaan toimimista, mutta huomasin kuitenkin selvän eron siinä, ettei oma isäni ikinä epäröinyt kiintymyksen näyttämässä, mikä oli ehkä vieraampaa perheissä, joissa läsnä oli ainoastaan suomalainen kulttuuri.

Juhlimme iranilaista uuttavuotta, kotonamme puhuttiin kahta kieltä, ja minulle korostettiin aina sitä, että olen puoliksi iranilainen ja puoliksi suomalainen. Vanhempani yrittivät luoda minulle vahvaa kaksikulttuurista identiteettiä, ja omaksuinkin luontevasti itselleni sellaisen jo pienenä. Isä puhui minulle persiaa ja äiti suomea. Keskenään he puhuivat suomea, vaikka äiti osasi persiaakin. Yritin usein puhua isälle suomeksi, mutta isä puhui aina johdonmukaisesti persiaa. Näin kielitaitoani kartutettiin.

Kotona äiti valmisti yleensä iranilaista ruokaa, ja jos isäni teki ruokaa, se oli suomalaista. Siinä näkyi kauneimmillaan toistensa kulttuurin arvostaminen jakamalla ja vaihtamalla. Isä leipoi joulutorttuja ympäri vuoden. Hänellä oli tapana polttaa tupakkaa ruokaa laittaessaan.

Isä oli imaami eli islamilainen pappi, ja uskonto näkyi perheemme arjessa. Tiesin, että minulta odotettiin asioita, kuten huivin käyttämistä tietyssä iässä. Poikaystäviä ei saisi koskaan olla, vaikka veljeni kohdalla odotukset olivat taas hyvin erilaiset.

Tämän ajattelen liittyvän ennen kaikkea islaminuskon sijaan iranilaiseen kulttuuriin, jossa on tärkeämpää se, miltä asiat ulospäin näyttävät kuin se, miten ne todellisuudessa ovat. Hyvä maine on äärimmäisen tärkeä säilyttää, ja erityisesti tyttölapsen törttöilyn ajatellaan vahingoittavan perheen mainetta enemmän kuin pojan. Iranilainen äiti saattaa päättää kotona kaikesta, mutta viimeisen sanan silti sanoo perheen pää, isä. Meillä äiti oli taloudellisesti paremmassa asemassa, mutta isän sana lopulta painoi eniten.

Iranissa, ja ylipäänsä Lähi-idässä, tuntemattomia lapsia hellitellään avoimemmin ja myös kovakouraisemmin kuin Suomessa. Vaikka se olisi tapana, se ei automaattisesti tarkoita, että lapsi siitä nauttisi. Muistan isäni puolustaneen minua perheen ulkopuoliselta poskesta puristelijalta ja kieltäneen häntä tekemästä niin sillä

perusteella, etten ollut tottunut moiseen. Iranilaiseen kulttuuriin, jossa kohteliaisuus, hyväkäytöksisyys ja vanhempien ihmisten kunnioitus ovat arvoista korkeimmalla, ei kuulu se, että lapsi asettaisi aikuisille rajoja.

Tyttärenä olen ollut iranilaiseen tapaan isän silmäterä, hän suorastaan lelli minua. Sain totta kai myös äidiltäni läheisyyttä ja touhusimme yhdessä, mutta se oli erilaista.

Molemmat vanhempani olivat työelämässä, eivätkä rahahuolet varjostaneet perheemme arkea. Pystyin luottamaan siihen, että mitä tahansa halusin, siihen oli mahdollisuus. Sain pienestä asti harastaa, kävimme usein elokuvissa, ulkomaanmatkoilla ja kesäisin joka vuosi Linnanmäellä ja mökillä. Iltaisin koko perhe kokoon tui ruokailemaan yhdessä. Meillä vieraili usein sekä sukulaisia ja ystäväperheitä että meidän lasten kavereita. Meillä oli melkein aina joku kylässä.

Äidin puolen sukulaiset asuivat lähellä, ja heidän kanssaan olimme aina hyvin tiiviisti yhteydessä. Isovanhempani hoitivat minua paljon, ja he olivat minulle pienestä pitäen tärkeitä. Myös äidin sisaruksia ja heidän lapsiaan tapasimme säännöllisesti. Puolin ja toisin kutsuttiin synttäreille ja jouluna kierrettiin kaikkien luona kylässä.

Isän kuusi sisarusta asuivat ympäri maailmaa. Hän kävi tapaa-massa Japanissa ja Kanadassa asuvia veljiään, mutta Iranissa asuvat sukulaiset olivat läsnä arjessamme etäämmältä. Pidimme tiiviisti yhteyttä puhelimitse ja lähettelimme valokuvia puolin ja toisin. Osaa en ollut koskaan tavannutkaan, mutta silti he olivat merkittävä osa elämäämme ja he halusivat aina puhua minunkin kanssani puhelimesta. Isän sukulaiset vierailivat myös meillä Suomessa useamman kerran.

Iraniin palaaminen ei ollut isälle koskaan vaihtoehto, ja siksi emme koskaan perheenä voineet vieraillla siellä hänen sukunsa

luona. Iranilaisuus oli silti vahva osa identiteettiäni. Tiesin, että kasvaessani isommaksi voisin jonakin päivänä mennä Iraniin jonkun sukulaisen luokse käymään, ja sitä he kovasti toivoivatkin.

Suomalaisuutemme kuitenkin häiritsi osaa isän sukulaisista. Isän äiti ei pitänyt äidistäni eikä lainkaan piilotellut sitä. Uskon sen johtuvan siitä, ettei hän voinut hyväksyä sitä, että äitini oli suomalainen vaan olisi toivonut isän avioituvan uudelleen jonkun iranilaisen kanssa. Hänen vaikutti olevan vaikeaa olla myös minulle ystävällinen.

Vanhemmillani oli erimielisyyksiä kasvatuksellisissa asioissa, se kävi minulle selväksi jo hyvin varhain. Heidän roolijakonsa asettui melko tyyppillisen kaavan mukaan sellaiseksi, että äiti oli niin sanottu paha poliisi, joka kielsi ja asetti rajoja, siinä missä isä antoi salaa tai ihan suoraan periksi, vaikka he olisivat yhdessä sopineet jotain muuta. Isä saattoi esimerkiksi viedä minut jäätelölle ja vannottaa, etten saisi kertoa äidille, ettei tämä suuttuisi. Hän pyrki tietoisesti rakentamaan vastakkainasettelua itsensä ja äidin välille ja varmisteli, että tulisin asettumaan hänen puolelleen missä tahansa tilanteessa.

Muistan tilanteen, jossa vanhempani riitelivät kovaäänisesti. Äiti oli pahoittanut mielensä ja alkoi itkeä, joten vein hänelle vessapaperirullan. Isä oli vihainen ja antoi ymmärtää, että olin toiminut väärin halutessani lohduttaa äitiä. Olin kolmevuotias.

Pahinta mitä tiesin, oli että isällä oli paha mieli jostain. Isä saattoi kysyä, kumpaa vanhempaani rakastin enemmän, ja varmisteli, että olihan se hän. Ihan sama, mitä isä olisi tehnyt tai sanonut, olisin seurannut häntä. Oli helppo asettua isän puolelle, kun äiti saattoi väsyneenä läpsiä ja tukistaa minua riitojemme päätteeksi.

Isäni suuttui minulle niin äärimmäisen harvoin, että tiesin jo katseesta, jos olin ylittänyt jonkin rajan. Hänen ei tarvinnut

kuin kerran ärähtää, mistä lapsista jokainen tiesi, että nyt oli tosi kyseessä. Äidille minun sen sijaan oli aina helppo kiukutella ja sanoa vastaan. Isä usein naureskeli näille tilanteille, ihan kuin ase- telma olisi jo silloin ollut minä ja isä vastaan äiti.

Kuitenkin erityisesti rakkaus eläimiin yhdisti minua ja äitiä. Meillä olikin kotona aina jokin lemmikki. Islaminuskon vuoksi koi- raan vanhemmat eivät olisi ikinä suostuneet. Lasilaatikossa oleva hamsteri kuitenkin menetteli isällekin. Myöhemmin minulla oli myös marsuja. Äiti taas kuului papukaijaharrastajien yhdistyk- seen, ja meillä oli erilaisia lintuja ja papukaijoja, joita hän kou- lutti ja hoiti. Isä oli mustasukkainen huomiosta ja ajasta, jota ne äidiltäni saivat. Hän suhtautui eläimiin varauksellisesti ja pelkä- sikin niitä.

En varsinaisesti joutunut kipulemaan asian kanssa, mutta tuntui pahalta, että oli jokin itselle niin tärkeä innostuksen kohde, jota ei voinut kuitenkaan jakaa isän kanssa. Isän suhtautumisen myötä lemmikkien hoitaminen oli siten äitini ja minun yhteinen juttu. Kun kotona riideltiin, eläimet ja niistä huolehtiminen oli tärkeä toinen maailma, johon pystyin pakenemaan.

2006–2008: Tausta

Alle kouluikäinen Miina ei ollut tietoinen, että vaikka hänen vanhempansa olivat asuneet perheenä jo vuosia, he avioituivat vasta kun hän oli kuusivuotias. Tätä aiemmin he olivat solmineet isän toiveesta väliaikaisen islamilaisen avioliiton, vaikka äiti toivoi suhteen virallistamista. Väliaikainen avioliitto on shiiamuslimien käytäntö, joka sallii läheiset suhteet miehen ja naisen välillä ilman perinteisen avioliiton tuomia velvoitteita. Nyt, vuosia myöhemmin, heistä tuli aviopari Suomen viranomaisten silmissä.

Isä vaati saada jatkossa vastata yksin Miinan huollosta, ja äiti taipui tähän.

Käytännössä se tarkoitti sitä, että isä voisi ilman äidin suostumusta päättää muun muassa Miinan asuinpaikasta, nimestä, koulusta ja uskonnosta. Yksinhuoltajana hän voisi myös ilman äidin lupaa hankkia Miinalle henkilöpapereita ja matkustusasiakirjoja.

Vanhemmalla, joka ei ole lapsen huoltaja, on usein kuitenkin tiedonsaantioikeus eli oikeus saada lastaan koskevia tietoja esimerkiksi viranomaisilta ja koulusta. Lisäksi hänellä on oikeus saada tietoonsa lapsen asuinpaikka sekä tieto mahdollisesta asuinpaikan muutoksesta kolme kuukautta ennen suunniteltua muuttoa. Miinan vanhemmat kuitenkin asuivat yhdessä, joten

luonnollisesti myös äiti olisi yhtäläisesti perillä lapsensa asioista, vaikkei virallinen huoltaja olisikaan.

Lapsen huoltajuudesta voi sopia lastenvalvojalla tai kärjäoikeudessa, joka voi tarvittaessa myös määrätä huoltajuuden toiselle osapuolelle. Näin toimitaan esimerkiksi tilanteissa, joissa vanhempien välinen yhteistyö ei toimi. Kovin löyhin perustein tuomioistuini ei yksinhuoltajuutta päädy määräämään, ja kärjistyneitä huoltajuusriitoja pyritäänkin sovitteluun niin pitkälle kuin mahdollista.

Lokakuussa 2007, alle puolentoista vuoden avioliiton jälkeen, vanhemmat jättivät Helsingin kärjäoikeuteen avioerohakemuksen, mistä alkoi puolen vuoden harkinta-aika. Avioero astui voimaan keväällä 2008, ja kesäkuussa äiti muutti pois perheen yhteisestä kodista.

Miinalla oli kuitenkin edelleen oikeus tavata molempia vanhempiaan. Kyseessä on siis nimenomaan lapsen oikeus tavata vanhempia, vaikka usein etenkin ero- ja konfliktitilanteissa saatetaan ajatella juuri toisin päin. Tuolloin voimassa olleessa laissa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta säädettiin: ”Tapaamisoikeuden tarkoituksena on turvata lapselle oikeus pitää yhteyttä ja tavata vanhempiaan, jonka luona lapsi ei asu. Lapsen vanhempien tulee keskinäisessä yhteisymmärryksessä ja pitäen silmällä ennen kaikkea lapsen etua pyrkiä siihen, että tapaamisoikeuden tarkoitus toteutuu 1 pykälässä säädettyjen periaatteiden mukaisesti.” Tämä tarkoittaa, että ”huollon tulee turvata myönteiset ja läheiset ihmissuhteet erityisesti lapsen ja hänen vanhempiansa välillä.”

Vuonna 2019 lakiin lapsen huollosta ja tapaamisesta tarkennettiin tapaamisoikeuteen kuuluvan, että lapsi saa ajoittain olla toisen vanhemman luona, tavata tätä tai pitää yhteyttä muulla tavoin, ja että kummankin vanhemman tulee myötävaikuttaa

tämän toteutumiseen ja haitan aiheuttamista lapsen ja toisen vanhemman suhteelle on vältettävä.

Lokakuussa 2008 Miina tapasi äitiään viimeisen kerran.

Miina: Avioero

Isä alkoi kantaa äidin tavaroita pois heidän yhteisestä makuuhuoneestaan. Äiti oli jo aiemmin siirtynyt nukkumaan minun huoneeseeni, nyt hänen tavaransakin siirrettiin sinne. Vanhempani olivat aiemmin olleet ajoittain asumuserossa, mutta ilmapiiri kotona tuntui nyt erilaiselta. Kysyin äidiltä, olivatko he eroamassa isän kanssa. Äiti vastasi myöntävästi, ja maailmani mureni.

Äiti muutti aivan Tiirismaantien asunnon lähelle vuokralle ja sen jälkeen omistusasuntoon Myllypuroon, minä jäin isän luokse kirjoille. Käytännössä kuitenkin asuin kummankin luona vuorotellen. Oireilin vanhempien eroa kiukuttelemalla. Viihdyin mieluummin omassa seurassani ja purin erosta aiheutunutta mielihapaa erityisesti äitiin.

Isä otti minut joskus mukaansa töihin. Istuin Peijaksen sairaalan kahvihuoneessa ja toisinaan kuljin hänen mukanaan lääkkeidenjaossa vanhainkodilla. Jos isä oli iltavuorossa, hän saattoi tulla myöhään kotiin tai lähteä töihin heti kun tulini koulusta. Iltapäiväkerhon päättymisen jälkeen lähdin yksin kotiin ja arvuuttelin, olisiko siellä joku kotona. Odotinkin kovasti, että joku tulisi kotiin. Se ei ollut minulle iloista aikaa.

Isän vuorotyön kannalta oli käytännöllistä, että äiti asui lähellä. Minua harmitti, että veljeni saivat jäädä isän luokse eikä

heidän tarvinnut kulkea kahden kodin välillä. Minulle konkreetisoitui ensimmäistä kertaa ajatus siitä, että olimme kahta eri perhettä. Aloin vastustelemaan äidin luokse menemistä, ja isä antoi-kin minun välillä jäädä veljeni kanssa kotiin hänen työvuorojensa ajaksi.

Tapasin äidin viimeisiä kertoja, kun vanhempani olivat sopineet tapaamisen leikkipuistoon. Isä tuli mukaan, ja mieleeni on painunut, että hän kiersi koko tapaamisen ajan leikkipuiston ulkoreunoja kädet selän takana kävellen. Aistin, että se häiritsi äitiä, joka vilkuili välillä isään päin, muttei sanonut asiasta minulle mitään.

Leikkipuistossa äiti antoi minulle vauhtia keinussa ja piteli minua sylissään. Juttelimme niitä näitä, mutta jonkin ajan kuluttua halusin lähteä takaisin isän luokse. Äiti ei syylistänyt minua, vaan sanoi olevansa iloinen näkemisestääni, vaikka en halunnutkaan mennä hänen kotiinsa.

OSA 1

2008 lokakuu: Lastensuojelu

Maanantaina 20. lokakuuta isä soittaa lastensuojelun päivystykseen tehdäkseen lastensuojeluilmoituksen. Miinan ja äidin edellisen tapaamisen jälkeen Miina kertoi itkien, että äiti on tukistanut ja läpsinyt häntä päähän sekä kieltänyt kertomasta asiasta.

Isä mainitsee myös, että Miina on nähnyt painajaisia tapahtuneesta eikä halua enää mennä äidilleen. Vanhemmat ovat sopineet, että äiti tuo Miinan kotiin, jos tätä alkaa pelottaa äidin luona, mutta isän mukaan äiti ei kuitenkaan ole toiminut näin.

Molemmille vanhemmille soitetaan lastensuojelusta vielä samana päivänä. Isä vahvistaa ilmoituksessa kertomansa asiat ja lisää äidin antavan Miinan käyttöön omia alushousujaan, sukka-housujaan ja yöpaitaansa.

Ilmoituksesta kuultuaan äiti sanoo, etteivät kuvatut asiat pidä paikkaansa millään tavalla. Yöpaidan antamisen hän myöntää, mutta sanoo, ettei ole antanut alusvaatteitaan Miinalle. Äidin näkemyksen mukaan Miina on joutunut pelinappulaksi ja ilmoituksen taustalla on isän tarkoitus mustamaalata häntä.

Vanhempien kanssa sovitaan tapaamiset niin, että lastensuojelun sosiaalityöntekijät tapaavat äidin maanantaina 10. marraskuuta, Miinan ja isän tiistaina 11. päivä ja Miinan yksin torstaina 13. päivä.